педагогічної діяльності мусить постійно коригувати власну програму дій, максимально узгоджуючи її з конкретною комунікативною ситуацією і можливостями студентів як партнерів із спілкування.

У ході педагогічного спілкування викладач не просто кількісно збільшує свій комунікативний досвід; він обирає певну стратегію спілкування з властивими їй нормами, прийомами і засобами. Саме обстоювана педагогом у ході навчальної взаємодії комунікативна стратегія монологічна чи діалогічна визначає характер педагогічної діяльності і фахового спілкування.

Комунікативні навички реалізуються викладачами в процесі професійного спілкування як з колегами, так і зі слухачами включаючи в себе правовий, психологічний, етичний, мовленнєвий компоненти.

Отже, комунікативні навички викладача є однією з найважливіших складових професійного успіху не лише викладача, але й слухача (поліцейського). Комунікативну компетентність педагога слід розглядати як частину його професійної компетентності та педагогічної майстерності. Це багатокомпонентне явище, яке складається із сукупності знань, умінь і якостей, необхідних для міжособистісної, міжкультурної та ділової комунікації в конкретних соціальних умовах, відповідно до культурних і соціальних норм комунікативної поведінки з огляду на специфіку діяльності.

***Галицький Данило Владиславович,***
здобувач ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю «Психологія» Національної
академії внутрішніх справ

## МЕТОДОЛОГІЯ ПРОБЛЕМ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА

Поглиблене вивчення філософії права потребує нових обґрунтувань, систематизації, пояснення осмислення світу, навіть зміни мислення.

Зміна мислення  це нове методологічне мислення, яке може породити нову науку.

На нашу думку, філософія права потребує не стільки зміненого методологічного мислення, скільки доповненого, розширеного пошуку нестандартного підходу в одержанні наукових висновків. Тобто існуюча методологія філософії права в разі запозичення нових трансцендентальних підходів створює додаткові установки, що з'являються як проблеми філософії права.

Проблеми філософії права вивчають філософія права і теорія права. Звичайно, у цих дослідженнях більше можливостей має філософія права. Застосовуючи кантівську трансцендентальну методологію до філософії права, виникає методологія проблем філософії права, яку потрібно, по суті, створити заново. Вважатимемо, що методологія проблем філософії права складається з методології філософії права та трансцендентальної методології права.

Методологія філософії права – це вчення про синергетично сформований науково-інтегративний досвід, детермінанти якого формують модель філософії права з використанням відповідних методів і методик у межах природно-правового простору. Цю дефініцію візьмемо за основу і досліджуватимемо елементи трансцендентальної методології. Транцендентальна методологія права містить проблеми філософії правового пізнання, яке виходить за межі досвіду. Маючи апріорні факти, чуттєвий багаж знань, людина за допомогою критичного аналізу, оціночних суджень використовує культурологічні аспекти права, здійснює таку творчу діяльність, яка б служила перевіркою філософсько-правових теорій. Тобто апріорні передбачення філософії права повинні набути об'єктивної значущості, наукового обґрунтування. Звичайно, такий процес супроводжується проблемами й антиномією, але за допомогою культурологічної діяльності та природно-естетичного обґрунтування ці проблеми можна успішно вирішити. У трансцендентальній методології права культурологічні аспекти найбільше обґрунтовують філософія, релігія, наука, природознавство та філософія права, які є методологічними засадами проблем філософії права [1, с. 17].

Розглядаючи філософію як методологічну засаду для проблем філософії права, наголосимо, що вона дає змогу осмислювати духовний світ людини. За допомогою філософських категорій, вчень людина має можливість зіставляти буття з істинним життям (і навпаки). Якщо досліджувати право, то цінністю філософії є допомога людині осягнути розумом правову світобудову та правову поведінку у світі. Метафізичне мислення дає можливість усвідомити людині її правопорушення не тільки своїми діями, а думками, почуттями й пристрастями, в чому і полягає проблема філософії права. Звичайно, філософські вчення про право не є однозначними. Часто сама філософія схиляє до суперечливих суджень. Такі явища зустрічаються тоді, коли від філософії очікують всезагальних рецептів, універсальних підходів. Насправді проблема полягає в самому дослідникові, його виборі нетрадиційної, нестандартної методології. Філософія лише рекомендує певні установки, методи й методики для того, щоб дослідник самостійно обрав найбільш оптимальний варіант. Методологічність релігії у проблемах філософії права виявляється не тільки у світоглядних орієнтаціях, а й в установках на природно-правову поведінку, у пізнанні людиною своїх онтологічних обов'язків.

Релігія поділяє світ почуттів на природний й надприродний, земне й потойбічне життя, що потрібно враховувати в людській правовій діяльності. Онтологічні та гносеологічні проблеми релігії розвивають проблеми філософії права. Незважаючи на різні релігійні течії, існує одна методологічна мета, а саме: вміння людини управляти своєю свобідною волею, вбачати смислом життя людину у світі природа обґрунтованої культурологічної діяльності.

За допомогою релігії можна розкрити багато проблем філософії права. Особливо цінним у цьому є канонічне право, яке формує первинне метафізичне право для філософії теорії права. Наука вищий ступінь культурологічної діяльності. Вона формує в людини знання. Наукові знання про світ, світобудову є методологічними установками для проблем філософії права. Часто наука і філософія виконує в суспільстві одну і ту саму світоглядну функцію. Спільним для філософії і науки є те, що і філософія, і наука спираються на розум, використовують раціональні докази й аргументацію, створюючи гранично узагальнену теоретичну систему знань, тобто здобуті відомості.

Філософія опирається на розум, на раціональне обґрунтування і доказ своїх положень, у той же час як релігія опирається на віру, Божественне Одкровення. Філософія шукає істину за допомогою розуму, релігія її вже має, отримавши її безпосередньо від Бога шляхом Одкровення. У релігії розум виконує службову функцію, його завдання не шукати істину, а раціонально розтлумачити і підтвердити істину вже відому. Аналогічно різниця між філософією і наукою полягає в тому, що наука намагається дати об'єктивні знання, тобто знання, які ніби незалежні від людини та людства.

Філософські знання прямо співвіднесені з людиною, її життям, досвідом, метою, інтересами. Тому філософські знання – це знання, з одного боку, глибоко особисті, а з другого світоглядні. Природознавство обов'язково повинно бути методологічною засадою проблем філософії права.

Природознавство для філософії права є необхідною системою наук про природне право та його вплив на поведінку людини. Саме собою природознавство спрямоване на дослідження явищ природи, природні процеси, закони природи. Використання цих знань необхідне для створення наукової теорії у праві, пояснення правових явищ у суспільстві. Звичайно, вироблення природничо-наукової картини світу стикається з багатьма проблемами, суб'єктивними твердженнями, які є засадничими у філософії права. Зауважимо, що в науці природознавство часто зіставляється з натурфілософією. Протягом століть були спроби встановлення меж досліджень між ними і тепер натурфілософія (як наука про філософське умоглядне вчення про природу як цілісність) втратила свою актуальність, віддавши перевагу природознавству, яке встановило нові нормативні підходи до дослідження природи.

Важливим предметом дослідження науки є філософія права, що фактично породжує новий напрям дослідження - проблеми філософії права. Для проблем філософії права однією із методологічних засад є цілісна, гармонійно утворена філософія права. Але такої цілісності та гармонійності в процесі формування філософії права досягнути складно, тому непоміченими, не врахованими ще залишаються неестетичні, негармонійні стосунки людини зі світом. Об'єднання таких стосунків в одну естетичну концепцію і має назву «проблеми філософії права». Філософія права «дає» завдання проблемам

філософії права для «удосконалення» самої себе на основі сформованих раніше методологічних засад «шукати» нове в сучасних суспільних відносинах, «брати» інтерв'ю у життєдіяльних процесів.

Найважливішим є те, що філософія, релігія, наука, природознавство, філософія права виникли із потреб життя і одночасно задовольняють ці потреби. У необхідному феномені, як право, виникає багато проблем. Внісши зазначені теорії у методологію дослідження права, можна отримати достатньо міцні напрями вирішення багатьох проблем філософії права.

***Список використаних джерел***

1. Сливка С.С. Проблеми філософії права : навч. посіб. – Вид. 2-ге, переробл. і допов. – Х. : Право, 2015. – 192 с.

***Галич Марина Юріївна,***
викладач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ

## ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА СУБ'ЄКТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Психологічна підготовка суб'єкта правоохоронної діяльності займає одне з центральних місці в концепції професійної підготовки фахівця. Вимоги які висуваються перед суб'єктом правоохоронної діяльності сформовані ґрунтовними здобутками правової системи, суспільно-історичними змінами в державі та міжнародним досвідом. Отже для забезпечення ефективного виконання професійних обов'язків, суб'єктом правоохоронної діяльності, необхідно проводити комплексну психологічну підготовку відповідно до вимог сучасного державного устрою та суспільства, з дотриманням основних засад психогігієни. Комплексна психологічна підготовка працівника виступає основою для подальшого гармонійного розвитку особистісного та професійного саморозвитку.

Дослідженням різноманітних психологічних аспектів службової діяльності працівників правоохоронної системи займались зарубіжні та вітчизняні вчені (В.С. Медвєдєв, О.І. Кудерміна, Б.Г. Бовін, М.О. Калашніков, А.Н. Лебедєв, В.А. Мицкевіч, А.П. Москаленко, Е.П. Ніконов, А.М.Кучук, М.І. Мельник, В.І. Осадчий, О.С. Передерій).

Аналіз основних структурних елементів та особливостей психологічної підготовка суб'єкта правоохоронної діяльності засвідчує складність і багатогранність даної діяльності, метою якої є формування нових знань, умінь та навичок та оволодіння розвиненими професійно значущими якостями особистості.

Концепція професійно-психологічної підготовки визначається наступними етапами: професійно-психологічна підготовка (спрямована на набуття відповідних компетентностей у процесі навчання); професійно-психологічна підготовленість (система набутих фахових знань, вмінь, навичок); професійно-психологічна готовність і систематичне